

Ihe E Kwuru n'Akwụkwọ Ndị A Kpọrọ Aha n'Usoro Ihe Omume Ozi Anyị na Otú Anyị Si Ebi Ndụ

MEE 3-9

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGỤGỤ 27-29

**“Elela Mmadụ Anya n'Ihu, Otú Ahụ
Jehova Na-anaghị Eme”**

w13 6/15 10 ¶14

Ghọta Àgwà Jehova Nke Ọma

¹⁴ Ụmụ nwaanyị ise a bụ ụmụnne bjakwu-tere Mozis, jụọ ya, si: “Gịnị mere a ga-eji gụpụ aha nna anyị n'ezinụlọ ya maka na ọ mụtaghị nwa nwoke?” Ha rịọkwara ya, si: “Biko, nye anyị ala n'etiti ụmụnne nna anyị.” Mozis ọ zara ha, si, ‘Ihe a bụ ihe iwu kwuru, o nweghị ihe m ga-eme iji nyere unu aka’? O meghị otú ahụ, kama o ‘weere okwu ha gaa n’ihu Jehova.’ (Ọnụ Ọgụ. 27:2-5) Gịnị ka Jehova kwuru? Ọ gwara Mozis, si: “Ihe ụmụ Zelofehad kwuru ziri ezi. Hụ na i nyere ha ala dị ka ihe nketa n'etiti ụmụnne nna ha, i ga-emekwa ka ihe nketa nna ha laara ha.” O nwekwara ihe ọzọ Jehova mere. O mere ka ihe ahụ o kwuru ghọọ iwu. Ọ gwara Mozis, si: “Ọ bụrụ na nwoke ọ bụla anwụọ n'amụtaghị nwa nwoke, unu ga-eme ka ihe nketa ya laara nwa ya nwaanyị.” (Ọnụ Ọgụ. 27:6-8; Jọsh. 17:1-6) Malite mgbe ahụ gawa, a ga na-enye ụmụ nwaanyị niile nwere ụdị nsogbu ahụ n'Izrel ihe nketa.

w13 6/15 11 ¶15

Ghọta Àgwà Jehova Nke Ọma

¹⁵ Ihe ahụ Jehova mere gosiri na ọ dị obioma nakwa na ọ naghị akpa ókè. Ụmụ nwaanyị ndị ahụ enweghị onye ga-enyere ha aka, ma Jehova meere ha otú ọ na-emere ndị Izrel ndị ọzọ, kwanyekwara ha ùgwù. (Ọma 68:5) Akụkọ a bụ otu n'ime otụtụ akụkọ a kpọrọ na Baibụl na-egosi na Jehova na-emere ndị ohu ya niile ihe ọma

n'akpaghị ókè.—1 Sam. 16:1-13; Ọrụ 10: 30-35, 44-48.

w13 6/15 11 ¶16

Ghọta Àgwà Jehova Nke Ọma

¹⁶ Olee otú anyị ga-esi mụta eleghị mmadụ anya n'ihu otú Jehova na-eme? Cheta na e nwere ihe abụọ ga-enyere anyị aka imụta àgwà a. Nke mbụ bụ **ighọta** na ile mmadụ anya n'ihu adighị mma. Nke abụọ abụrụ **imere ndị ọzọ ihe** n'eleghị mmadụ anya n'ihu. N'eziokwu, anyị niile nwere ike iche na anyị na-ege ndị ọzọ ntị nakwa na anyị anaghị ele mmadụ anya n'ihu. Ma, i nwere ike ighọta na ọ naghị adị mfe mgbe niile imata otú anyị si ele ndị ọzọ anya n'eziokwu. N'ihia ya, olee otú anyị ga-esi mata ma ndị ọzọ hà na-ele anyị anya ka ndị na-anaghị akpa ókè? Jizọs gosiri ihe anyị kwesiri ime. Mgbe ọ chọrọ imata ihe ndị mmadụ na-ekwu banyere ya, ọ jụrụ ndị enyi ya ọ tụtawasiri obi, si: “Ọnye ka ndị mmadụ na-asị na Nwa nke mmadụ bụ?” (Mat. 16:13, 14) Ọ gaghị adị mma ka i mee otú ahụ Jizọs mere? I nwere ike ijụ enyi gị ga-agwa gị eziokwu ma otú i si emeso ndị ọzọ ọ na-egosi na i naghị ele mmadụ anya n'ihu. Gịnị ka i ga-eme ma ọ bụrụ na onye ahụ agwa gị na e nwere ihe gosiri na i na-ele ụfọdụ ndị anya n'ihu n'ihia agbụrụ ha ma ọ bụ na ha bụ ndị a ma ama ma ọ bụ n'ihia na ha ji ego? Kpesie ekpere ike gwa Jehova otú obi dị gị nakwa ka o nyere gị aka igbanwe àgwà gị ka i ñomikwuo ya ma ghara jina-ele mmadụ anya n'ihu.—Mat. 7:7; Kọl. 3:10, 11.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

it-2 528 ¶15

Àjà

Àjà ihe ọhụrụ. A na-achụ àjà ihe ọhụrụ

ma a chụwa ọtụtụ n’ime àjà ndị ọzọ ụmụ Izrel na-achụ, karịchaa malite mgbe ha banyechara n’Ala Nkwa ahụ. (Ọnụ Ọgụ. 15:2, 5, 8-10) A na-eji mmanya (“mmanya na-egbu egbu”) achụ àjà a. A na-awụsakwa ya n’elu ebe ichụàjà. (Ọnụ Ọgụ. 28:7, 14; tũlee Ọpụ. 30:9; Ọnụ Ọgụ. 15:10) N’akwụkwọ ozi Pọl onyeozị degaara Ndị Kraịst nọ na Filipaị, ọ gwara ha, si: “Ọ bụrụgodị na a na-awusa m dị ka àjà ihe ọhụrụ n’elu àjà a na-achụ n’ihe metụtara ozi a na-ejere ọha mmadụ, nke okwukwe kpaliri unu ime, enwere m obi ụtọ.” N’ebe a, o ji otú e si awụpụ àjà ihe ọhụrụ kọwaa otú o si dị njikere iwepụta onwe ya ijere Ndị Kraịst ibe ya ozi. (Fil. 2:17) Ntakịrị oge tupu ya anwụọ, o degaara Timoti akwụkwọ ozi, si: “A malitelarị iwupụ m dị ka àjà ihe ọhụrụ, oge a kara aka a ga-atọhapụ m dịkwa nso.” —2 Tim. 4:6.

MEE 10-16

AKỤ NDỊ SI N’OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGUGỤ 30-31

“Mezuo Nkwa I Kwere”

it-2 1162

Nkwa

A Naghị Amanye Mmadụ Amanye Ikwe Nkwa, ma Mmadụ Kwehaala Ya, Iwu Ji Ya Imezu Ya. O nwetughị onye a na-amanye amanye ka o kwe nkwa. Ma, ozugbo mmadụ kwere nkwa, iwu ji onye ahụ imezu ya. Ọ bụ ya mere na ọ bụrụ na mmadụ ekwe nkwa na o nwere ihe ọ ga-eme, e nwere ike ikwu na ‘iwu ji mkpụrụ obi ya’ ime ihe ahụ. Ọ pụtara na o ji ndụ ya na-añụ iyi na ọ ga-emerịrị ihe ahụ o kwere ná nkwa. (Ọnụ Ọgụ. 30:2; guọkwa Rom 1:31, 32.) Mmadụ ikwe nkwa n’emezughị ya nwere ike

ikpatara ya ọnwụ. Ọ bụ ya mere Akwụkwọ Nsọ ji kwuo na mmadụ kwesiri ikpachapụ anya tupu ya ekwe nkwa, nakwa na onye ahụ kwesiri ilezi anya chebara ihe dị n’imezu nkwa ọ chọrọ ikwe echiche. Iwu Mozis kwuru, si: “Ọ bụrụ na i kwe Jehova bụ Chineke gị nkwa, . . . Chineke gị ga-achọriri ka i mezuo ya, ọ ga-aghọkwara gị mmehie. Ma ọ bụrụ na ọ dighi nkwa i kwere, ọ gaghi aghọrọ gị mmehie.”—Diut. 23:21, 22.

it-2 1162

Nkwa

O nwere ike jbu nkwa e kwere Chineke ime ihe ụfọdụ, ichu àjà ụfọdụ ma ọ bụ inye onyinye ụfọdụ, ije ozi ụfọdụ ma ọ bụ inọ n’ọndu ụfọdụ, ma ọ bụkwanu izere ihe ụfọdụ n’agbanyeghi na ha emegideghị iwu. Mmadu na-eji aka ya ekpebi na ya ga-ekwe nkwa, a naghị amanye mmadụ amanye ime ya. Ekwesighi iji nkwa egwu egwu. Ọ dị ka inu iyi. Mgbe ụfọdụ na Baibul, okwu abuo a na-agako. (Ọnụ Ọgụ. 30:2; Mat. 5:33) “Nkwa” na-abukari mmadụ ikwuputa ihe ọ choro ime, ebe ‘inu iyi’ na-abukari mmadụ igwa onye ka ya na ọ ga-emezu ihe ahụ o kwuputara na ọ choro ime. A na-anukari iyi iji gosi na ihe e kwuru n’ogbugba ndu bu eziokwu.—Jen. 26:28; 31:44, 53.

w04 8/1 27 ¶3

Isi Ihe Ndị Site n’Akwụkwọ Ọnụ Ọgụgụ

30:6-8—Di Onye Kraịst ọ pụrụ iwezuga nkwa nwunye ya?

N’ihe banyere nkwa, Jehova na-emesozi ndi na-eke ya ofufe ihe n’otu n’otu. Di ka ihe aty, mmadụ irara onwe ya nye Jehova bu ihe mmadụ na-eme n’onwe ya. (Ndị Galeshia 6:5) Di enweghi ike iwezuga ma ọ bu kagbuo nkwa di otu ahụ. Otú ọ di, nwunye kwesiri izere ikwe nkwa ga-emegide Okwu

Chineke ma ọ bụ ibu ọrụ o nwere n'ebe di ya nọ.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

it-2 28 ¶1

Jefta

E nwere ike inyefe Jehova mmadụ ka onye ahụ jiri ndụ ya na-ejere ya ozi n'ụlọikwu ya. Nne na nna nwere ike ikpebi ma hà ga-enye nwa ha maka ụdị ozi a. Dị ka ihe atụ, Samuel bụ otu n'ime ndị e si otú a nye Jehova. Tupu a mụọ ya, Hana nne ya kwere Jehova nkwa na ọ ga-enye ya Samuel ka o jewere ya ozi n'ụlọikwu. Elkena kwadokwara nkwa a nwunye ya kwere. Ngwa ngwa a napụrụ Samuel ara, Hana kpọgara ya n'ụlọikwu ka o jewere Jehova ozi. O wegakwara anụmanụ ijì chụọrọ Jehova àjà. (1 Sam. 1:11, 22-28; 2:11) Samsin bụkwa onye ọzọ e nyere ka o jewere Jehova ozi n'ụzọ pụrụ iche. Ọ bụ onye Naziraịt. —Ikpe 13:2-5, 11-14; tūleekwa ikike nna nwere n'ebe nwa ya nwaanyị nọ dị ka e kwuru n'Ọnụ Ọgụ. 30:3-5, 16.

MEE 17-23

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGỤGỤ 32-33

“Chụpụnụ Ndị Niile Bi n'Ala Ahụ”

w10 8/1 23

Ị Maara?

Olee ihe bụ “ebe ndị di elu” ahụ e kwuru banyere ha ọtụtụ ugboro n'Akwụkwọ Nsọ Hibrú?

Mgbe ndị Izrel na-achọ ibanye n'Ala Nkwa ahụ, Jehova gwara ha ka ha wepụ ebe niile ndị Kenan bi ebe ahụ na-anọ efe ofufe. Chineke nyere ha iwu, sị: “Bibie ihe oyiyi niile ha ji nkume mee, bibiekwanụ ihe oyiyi

yi niile ha ji ígwè wụọ, laakwanụ ebe nsọ ha niile di elu n'iyi.” (Ọnụ Ọgụgụ 33:52) O nwere ike ibụ na ebe ndị ahụ a na-anọ efe ofufe ụgha bụ mbara ala di n'elu ugwu ma ọ bụ ebe e wuliri elu n'ebe ndị ọzọ, di ka n'okpuru osisi ma ọ bụ n'ime obodo. (1 Ndị Eze 14:23; 2 Ndị Eze 17:29; Ezikiel 6:3) Ebe ndị ahụ nwere ike inwe ebe ichụ-àjà, ogidi nsọ ma ọ bụ ogwe osisi di nsọ, ihe oyiyi, ihe ndị e ji adọba ihe nsure ọkụ na-esi ísì ụtọ, na arịa ndị ọzọ e ji efe ofufe.

w08 2/15 27 ¶4-5

Mụta Ihe Site ná Njehie Ụmụ Izrel

Taa, anyị nwere ọtụtụ ihe isi ike ndị yiri nke ndị Izrel nwere n'oge ahụ. E nwekwara ọtụtụ ihe ndị mmadụ na-efe ka chi taa. Ha gụnyere ego, ndị a na-anụ aha ha na-eme fim, ndị aha ha na-edede ude n'egwuregwu di iche iche, ndọrọ ndọrọ ọchịchị ụwa, ụfọdụ ndị isi okpukpe, na ọbụnadị ndị ezinụlọ ha. Otu n'ime ihe ndị a nwere ike ighọ ihe bụ isi ná ndụ anyị. Iso ndị na-ahụghị Jehova n'anya na-akpachi anya nwere ike imebi adim ná mma anyị na Chineke.

Mmekọahụ rụrụ arụ so n'ụzọ e si efe Bel, o sokwa rata ọtụtụ ndị Izrel ma duba ha ná nsogbu. Ụfọdụ ndị Chineke na-ama-kwa n'onyà ndị yiri ya taa. Dị ka ihe atụ, mmadụ nwere ike ikiri ihe ụfọdụ ga-emebi akonuche ya na kọmputa nọ n'ime ụlọ ya n'ihì elezighị anya ma ọ bụ n'ihì ichọ ihụta-cha ihe niile. Ọ ga-abụ nnọọ ihe di mwute ma Onye Kraịst kwe ka ihe na-akpali agụụ mmekọahụ a na-egosi n'Intanet rafuo ya.

it-1 404 ¶2

Kenan

Jọshua 'ewepughị otu okwu n'ihè niile Jehova nyere Mozis n'iwu' n'ihè gbasara ibibi ndị Kenan. (Jọsh. 11:15) Ma, mba Izrel

egeghi ya ntị ma wepụchaa ihe ọ bụla ga-emebi ala ha. Ha achụpughị ndị Kenan niile. Ihe a mere ka ha ghara ịdị ọcha. Ka oge na-aga, ọ kpataara ọtụtụ ndị ọnwụ, (kpatakwa ime mpụ, omume rụrụ arụ, na ikpere arụsị) karịadị otú ịchụpụcha ndị Kenan niile gaara akpata ma a si na ha gere ntị. (Ọnụ Ọgụ. 33:55, 56; Ikpe 2:1-3, 11-23; Qma 106:34-43) Jehova doro umụ Izrel aka ná ntị na ọ gaghi ele mmadụ anya n'ihu n'ihe banyere mkpebi ikpe ya na ikpe ziri ezi ya, na ọ bụrụ na ha esoro ndị Kenan na-emekọ ihe, na-agọ ọgọ, na-eфе chi ha, na-eme omenala okpukpe ha, ma ọ bụkwanyụ omume ndị ọzọ rụrụ arụ, na a ga-ebibi ha otú ahụ o kwuru na a ga-ebibi ndị Kenan. 'Ala ahụ ga-agbopukwa ha.'—Ọpụ. 23: 32, 33; 34:12-17; Lev. 18:26-30; Diut. 7: 2-5, 25, 26.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

it-1 359 ¶2

Ókè

Mgbe e ji ife nza matachaa ebe a ga-ekenye agbụrụ nke ọ bụla n'Izrel ala, ihe ọzọ ọ di mkpa ka a mata bụ otú ala a ga-ekenye agbụrụ nke ọ bụla ga-aha. Ihe ga-ekpebi otú ọ ga-aha bụ otú agbụrụ nke ọ bụla hà. "Keenụ ala ahụ n'etiti onwe unu site n'ife nza ka ọ bụrụ nke unu n'ezinụlọ n'ezinụlọ. Unu ga-enye ezinụlọ di ọtụtụ ihe nketa di ukwu, unu ga-enyekwa ezinụlọ di ole na ole ihe nketa di obere. Ebe ọ bụla nza mara, ebe ahụ ga-aghọ nke ya. Ọ bụ n'ebo n'ebo ndị nna unu ka unu ga-enweta ala." (Ọnụ Ọgụ. 33:54) E nwee ebe nza mara na agbụrụ nke ọ bụla ga-eketa ala, ebe ahụ ka ha ga-eketa. A gaghi agbanwe ya. Ma, e nwere ike igbanwetụ otú ala nke e kenyerere agbụrụ nke ọ bụla hà. Ọ bụ ya mere na mgbe a chọputara na ebe e kenye-

re ebo Juda buru ezigbo ibu, e webitụrụ ya kenye ebo Simion.—Josh. 19:9.

MEE 24-30

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGỤGỤ 34-36

"Gbaba n'Ime Jehova"

w17.11 9 ¶4

Ì Gbabala n'Ime Jehova?

4 Ma, olee ihe ndị Izrel na-eme ma mmadụ gbuo mmadụ n'amaghi ama? Ọ bụ ezi-okwu na ọ maghi ama gbuo mmadụ, ma ikpe ọbara ka mara onye ahụ. (Jen. 9:5) Ma, a ga-emere onye ahụ ebere. O nweere onwe ya igbaga n'otu n'ime obodo mgbaba isii e nwere. Ọ gbaba ebe ahụ, o nweghi okọ ga-akọ ya. Ọ ga-anọ ebe ahụ ruo mgbe nnukwu onye nchụàjà nwurụ.—Ọnụ Ọgụ. 35:15, 28.

w17.11 9 ¶6

Ì Gbabala n'Ime Jehova?

6 Ọ bụrụ na onye Izrel egbuo mmadụ n'amaghi ama, ọ ga-ebu ụzọ "kwuo ihe o nwere ikwu ná ntị ndị okenye obodo ahụ" ọ gbabara na ya. O kwuchaa, ndị okenye ahụ ga-anabata ya. (Josh. 20:4) Mgbe obere oge gara, ha ga-akpogara ya ndị okenye nke obodo ahụ ọ nọ gbuo mmadụ, ha ekpee ya ikpe. (Gụọ Ọnụ Ọgụgụ 35: 24, 25.) Ọ bụrụ na ha kpechaa ya ikpe ma chọputa na o gburu mmadụ n'amaghi ama, ha ga-ezighachi ya n'obodo mgbaba ahụ ọ gbabara.

w17.11 11 ¶13

Ì Gbabala n'Ime Jehova?

13 Onye gburu mmadụ n'amaghi ama gbabaa n'obodo mgbaba, o nweghizi ihe ga-eme ya. Jehova kwuru banyere obodo ndi ahụ, si: 'Ha ga-abukwara unu ebe

mgbaba.’ (Jqsh. 20:2, 3) Jehova achoghị ka e kpee onye gburu mmadụ n’amaghị ama ikpe ọzọ maka ihe ahụ o mere. A gaghịkwa ekwe nwanne onye ahụ e gburu egbu ka ọ bata n’obodo mgbaba gbuo onye ahụ. Ụjọ ekwesighị ịna-atụ onye ahụ gbabara n’obodo mgbaba. Jehova gachebe ya n’obodo ahụ. Ma, ọ nọghị na **mkporo**. O nwere ike ịrụ ọrụ, nyere ndị ọzọ aka, na-efekwa Jehova, obi eruo ya ala. O doro anya na ọ ga na-enwe obi uto, ndụ ya enweekwa isi.

Ihe Anyị Mụtara n’Okwu Chineke

w91 2/15 13 ¶13

Ihe Mgbaputa Ruru Eru n’Ihi Mmadụ Nile

¹³ Otú ọ dị, ma Adam ma Iy adighi nke ritere uru site n’ihe mgbaputa ahụ. Iwu Mosis ahụ nwere ụkpụrụ nke a: “Unu anarakwala ihe mgbaputa n’ọnọdụ ndụ ogbu mmadụ, nke ikpe ịnwụ ọnwụ maworo.” (Ọnụ Ọgụgụ 35:31) E duhieghi Adam, ya mere, mmehie ya bụ nke a ma ụma, lezie anya mee. (1 Timoti 2:14) Ọ putara igbu ụmụ ya, n’ihi na ha ketara ezughị okè ya ugbu a, wee si otú a na-abịa n’okpuru amamikpe nke ọnwụ. N’uzọ doro anya, Adam kwesiri ịnwụ ọnwụ, n’ihi na ị ka mmadụ zuru okè, o leziwo anya horo inupụ isi n’iwu Chineke. Ọ gaara abụworị ihe megidere ụkpụrụ ezi omume nke Jehova ka o jiri ihe mgbaputa ahụ mee ihe ga-abara Adam uru. Otú ọ dị, ikwu ugwo mmehie Adam wetara ihe mere ka amamikpe ọnwụ nke ịkwasi ụmụ Adam ghara ịdikwa irè. (Ndi Rom 5:16) N’okwu iwu, e gbubipụwo ike mbibi ihe nke mmehie site n’isi mmalite ya. Onye wetara ihe mgbaputa ahụ ‘deturu ọnwụ ire n’ihi mmadụ nile ọ bụla,’ na-eburu ihe sitere na mmehie nke ụmụ Adam nile.—Ndi Hibu 2:9; 2 Ndi Korint 5:21; 1 Pita 2:24.

MEE 31–JUN 6

AKỤ NDỊ SI N’OKWU CHINEKE | DIUTE-RỌNỌMI 1-2

“Ikpe Bụ nke Chineke”

w96 3/15 23 ¶1

Jehova—Onye Na-ahụ Ezi Omume na Ezi Ikpe n’Anyia

Ọ bụ iwu na ndị okenye a hoputara ahoputa ga-ekpe ikpe n’okwu nke mmehie ị oké njo. (1 Ndi Korint 5:12, 13) Mgbe ha na-eme nke a, ha na-echeta na ikpe ziri ezi nke Chineke na-achọ ime ebere n’ebe o kwere mee. Ọ bụrụ na e nweghi ebe ndabere maka ya—di ka n’onodu nke onye mmehie na-enweghi ncheghari—a gaghi eme ebere. Ma ndi okenye adighi achupu onye mmehie di otu ahụ n’ogbakọ iji megwara. Ha na-enwe olileanya na omume nchupu ahụ n’onwe ya ga-eme ka ọ mata onwe ya. (Tulee Ezikiel 18:23.) N’okpuru ibiisi Kraist, ndi okenye na-eje ozi n’ihi ikpe ziri ezi, nke a na-agụnyekwa idi ka “ebe izonari oké ifufe.” (Aisaja 32:1, 2) Ya mere ha aghaghi ibu ndi na-adighi ele mmadụ anya n’ihu na ndi nwere ezi uche. —Deuteronomi 1:16, 17.

w02 8/1 10 ¶4

Jiri Iguzosi Ike n’Ihe Na-edo Onwe Gi n’Okpuru Ibiisi Chineke

⁴ Otú ọ dị, ibu onye ikpe choro ihe kariri nani imara Iwu ahụ. Ebe ọ bụ na ndi okenye ahụ ezughị okè, ha aghaghi ino na nche iji zere ochicho ha ọ bula na-ezighi ezi—di ka icho odimma onwe onye nani, ile mmadụ anya n’ihu, na anyaukwu—nke puru ime ka ha kpee ikpe mkpegbu. Mozis gwara ha, si: “Unu amatala ihu mmadụ n’ikpe; unu ga-anu ikpe onye nta na ikpe onye ukwu n’otu uzọ ahụ; unu atula ihu

mmadu ụjọ; *n'ih i na ikpe ahụ, ọ bụ Chineke nwe ya.*" (Ọ bụ anyị dere okwu ụfọdụ n'aka akwụkwọ dị iche.) Ee, ọ bụ Chineke ka ndị ikpe Izrel na-ekpere ikpe. Lee ihe ụgwù dị egwu nke ahụ bụ!—Deuteronomi 1: 16, 17.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w13 9/15 9 ¶9

Anyị Kwesiri Itụkwasị Ihe Jehova Na-eche-tara Anyị Obi

⁹ Mgbe ndị Izrel malitere ije ahụ ha gara afọ iri anọ 'n'ala ikpa ahụ dị egwu,' Jehova agwaghị ha otú ọ ga-esi edu ha, otú ọ ga-esi echebe ha, na otú ọ ga-esi elekọta ha. Ma, e nwere otútụ ụzọ o si mee ka ha mata na ihe ga-adịrị ha mma ma ọ bụrụ na ha atụkwasị ya obi, na-erubekwara ya isi. Jehova ji ogidi ígwé ojii na-edu ha n'ehihie, jirikwa ogidi oku na-edu ha n'abalị. O ji ihe a o mere chetara ha na ya na-enyere ha aka n'ije ahụ tara akpụ ha na-aga. (Diut. 1:19; Ọpụ. 40:36-38) O nyekwara ha ihe niile dị ha mkpa. Baibul kwuru, si: "Ọ dighi ihe koro ha. Uwe ha akaghị nká, ụkwụ ha azaghikwa aza."—Nehe. 9:19-21.

JUN 7-13

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | DIUTE-RONQMI 3-4

"Iwu Jehova Dị Mma ma Zie Ezie"

it-2 1140 ¶5

Nghota

Imụ Okwu Chineke na iwu ya nke ọma na idebe ha nwere ike ime ka mmadu nwee amamihe karịa ndị nkuzi ya, nweekwa nghota karịa ndị okenye. (Ọma 119:99, 100, 130; tlee Luk 2:46, 47.) Ihe mere o ji dị otú a bụ na amamihe na nghota dị n'iwu

na mkpebi ikpe Chineke. N'ih i ya, ọ bụrụ na ụmụ Izrel erube isi n'iwu na mkpebi ikpe ndị a, ọ ga-eme ka mba ndị gbara ha gburugburu na-ele ha anya ka "ndị maara ihe ma nwee nghota." (Diut. 4:5-8; Ọma 111:7, 8, 10; tlee 1 Eze 2:3.) Onye nwere nghota ma na onye ọ bụla kwesiri ime ihe dị n'Okwu Chineke, ọ na-ejikwa Okwu Chineke atule omume ya ma na-arịọ Chineke ka o nyere ya aka. (Ọma 119:169) Ọ na-ekwe ka Okwu Chineke bamie ya n'obi (Mat. 13:19-23), na-edekwa ya n'elu mba-damba nkume nke bụ obi ya (Ilu 3:3-6; 7: 1-4), ya emezie ka 'ọ kpọ ụzọ okwu ụgha niile asị' (Ọma 119:104). Mgbe Ọkpara Chineke bịa na n'ụwa, o nwere ụdị nghota a. Ọ chọwadighi ụzọ ọ ga-esi hapụ inwụ n'elu osisi ita ahụ ebe ọ bụ otú Akwụkwọ Nso kwuru na ọ ga-esi anwụ.—Mat. 26:51-54.

w99 11/1 20 ¶6-7

Mgbe Mmesapụ Aka Bara Uba

N'ibụ onye ihe ọ nwere ma hụ tere n'anya, eze nwanyị ahụ ji obi umeala zaghachi, si: "Ndị ihe na-agara nke ọma ka ndị ohu gi ndị a bụ, ndị na-eguzo n'ihu gi mgbe nile, ndị na-anụ amamihe gi." (1 Ndị Eze 10:4-8) Ọ sịghị na ihe na-agara ndị ohu Solomon nke ọma n'ih i na ha bụ ndị akụ na ụba gbara gburugburu—ọ bụ ezie na ha bụ. Kama nke ahụ, ndị ohu Solomon bụ ndị a gozi-ri agozi n'ih i na ha pụrụ mgbe nile ige ntị n'amamihe Chineke nyere Solomon. Lee ezi ihe nlereanya eze nwanyị Sheba bụrụ ndị Jehova taa, bụ ndị na-erite uru n'amamihe nke Onye Okike n'onwe ya nakwa nke Ọkpara ya, bụ Jisọs Kraist!

Ihe ọzọ kwesikwara irịba ama bụ okwu ọzọ eze nwanyị ahụ gwara Solomon: "Ka Jehova, bụ Chineke gi, bụrụ onye a goziri agozi." (1 Ndị Eze 10:9) Ihe àmà na-egosi

na ọ hụrụ na aka Jehova dị n'amamihe na ọganihu Solomon. Nke a kwekọrọ n'ihe Jehova kwere ụmụ Israel ná nkwa tupu mgbe ahụ. 'Idebe ụkpụrụ m dị iche iche,' ka ọ sịrị, "bụ amamihe unu na nghọta unu n'anya ndị nile, ndị ga-anụ ụkpụrụ ndị a nile, wee sị, Otú ọ dị, ndị maara ihe na ndị nwere nghọta ka mba ukwu a bụ."—Deuteronomi 4:5-7.

w07 8/1 29 ¶13

Ị Bụ “Ogaranya n'Ebe Chineke Nọ”?

¹³ Mgbe ọ bụla Jehova nyere ndị ya ihe, ọ na-enyekarị ha ndị nke kasị mma. (Jems 1:17) Dị ka ihe atụ, mgbe Jehova nyere ndị ya ala, ọ bụ “ala nke mmiri ara ehi na mmanụ anụ na-eru na ya.” Ọ bụ ezie na e sikwa otú a kọwaa ala Ijpt, ma ọ dịghị ihe ọzọ, ala Jehova nyere ndị Izrel nwere otu ihe dị mkpa o ji dị iche. Mozis gwara ụmụ Izrel na ọ bụ “ala nke dị Jehova, bụ Chineke gị, n'obi.” Ya bụ na ha ga-enwe ihe ịga nke ọma n'ihì na Jehova ga na-elekọta ha. Oge nile ndị Izrel kwesịrị ntụkwasị obi nye Jehova, Jehova gọziri ha n'ụba, ha bi-kwara ndụ ka nke ndị mba nile gbara ha gburugburu mma. Ee, ọ bụ ngozi Jehova “na-eme mmadụ ọgaranya”!—Ọnụ Oğugụ 16:13; Deuteronomi 4:5-8; 11:8-15.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w04 9/15 25 ¶3

Isi Ihe Ndị Sitere n'Akwụkwọ Deuteronomi

4:15-20, 23, 24—Iwu ahụ e nyere ka a ghara ime arụsị a piri apị ọ na-eme ka ọ bụrụ ihe ọjọọ ime ihe oyiya nke ihe ụfọdụ dị ka ihe ịchọ mma? Ee e. Iwu e nyere ebe a bụ megide ikpụ ihe oyiya maka ofufe —megide 'ikpọ isiala nye arụsị na ife ha ofufe.' Akwụkwọ Nsọ amachibidoghị ikpụ ihe ọkpụkpụ ma ọ bụ ise ihe osise dị ka ihe ịchọ mma.—1 Ndị Eze 7:18, 25.

JUN 14-20

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | DIUTE-RONOMI 5-6

“Zụlite Ụmụ Gị Ka Ha Hụ Jehova n'Anyà”

w05 6/15 20 ¶11

Ndị Nne na Nna, Gboonụ Mkpa Ezinụlọ Unu

¹¹ Banyere isiokwu a a na-ekwu maka ya, ikekwe akụkụ Akwụkwọ Nsọ a na-ezokarị aka na ya bụ Deuteronomi 6:5-7. Biko, me-ghee Bible gị ma guọ amaokwu ndị a. Rịba ama na e bu ụzọ gwa ndị nne na nna ka ha wusie mmekọrịta nke ha na Chineke ike, na-azụlite ihunanya maka Jehova ma na-etinye okwu ya n'obi ha. Ee, ọ dị mkpa ka ị na-amụchi Okwu Chineke anya, na-agụ Bible kwa ụbọchị ma na-atugharị uche na ya ka i wee nweta ezi nghọta banyere ụzọ, ụkpụrụ, na iwu Jehova ma hụ ha n'anya. Ihe ga-esi na ya pụta bụ na obi gị ga-ejupụta n'eziokwu Bible ndị na-adọrọ adọrọ bụ ndị ga-eme ka i nwee ọñụ, nsọpụrụ na ihunanya maka Jehova. Ị ga-enwe ezi ihe bara ụba ị ga-akuziri ụmụ gị.—Luk 6:45.

w07 5/15 15-16

Olee Otú M Nwere Ike Isi Nyere Ụmụ M Aka Ighọ Ndị Maara Ihe n'Ezie?

Ọ bughị nanị okwu ọñụ gị ka e ji ama-ta ọchịchọ gị, ihe ndị i ji kpọrọ ihe, na ihe ndị na-amasị gị, kama nke ahụ, a na-ejikwa omume gị amata ha. (Ndị Rom 2: 21, 22) Site na mgbe ụmụaka bụ ụmụ ọhụ-rụ, ha na-amụta ihe site n'ileru anya n'ihe ndị mụrụ ha na-eme. Ụmụaka na-aghọ-ta ihe ndị dị ndị mụrụ ha mkpa, ọ bụkwa ihe ndị a ka ụmụaka na-ejikarị akpọrọ ihe. Ọ bụrụ na ị hụrụ Jehova n'anya n'ezie, ụmụ gị ga-achọpụta ya. Dị ka ihe atụ, ha ga-ahụ na ịgụ na ịmụ Bible dị gị mkpa. Ha

ga-aghọtakwa na i debere ihe ndị metụtara Alaeze ahụ n'ọnọdụ mbụ ná ndụ gị. (Matiu 6:33) Gị ịgachi ọmụmụ ihe anya na ikwusa ozi ọma Alaeze ahụ ga-egosi ha na ijere Jehova ozi dị nsọ bụ ihe kasị mkpa nye gị. —Matiu 28:19, 20; Ndị Hibru 10:24, 25.

w05 6/15 21 ¶14

Ndị Nne na Nna, Gboonụ Mkpa Ezinụlọ Unu

¹⁴ Dị ka Deuteronomi 6:7 na-egosi, e nwere ọtụtụ oge ndị unu bụ ndị nne na nna puru iso ụmụ unu kwurita banyere ihe ime mmụọ. Ma ụnu na-emekọ njem, na-arụkọ ọrụ ụlọ, ma ọ bụ na-atụrụkọ ndụ, unu puru ịchọta ohere ịjị gboo mkpa ime mmụọ ụmụ unu. N'ezie, ọ dịghị mkpa ịdị na-ekwuru ụmụ unu “okwuchukwu” mgbe nile banyere eziokwu Bible. Kama nke ahụ, gbalịanụ ime ka nkwurita okwu ezinụlọ bụrụ nke na-ewuli elu n'ụzọ ime mmụọ. Dị ka ihe atụ, magazin *Teta!* nwere ọtụtụ mbiputa ndị tọlere isiokwu digasi nnọọ iche iche. Isiokwu ndị dị otú ahụ puru ịbụ ohere ịjị kwurita banyere anụmanụ ndị Jehova kere, ebe ndị mara mma n'ụwa, nakwa ọdịiche dị ebube ndị dị n'ọdinala ụmụ mmadụ na ụzọ ndụ ha. Mkpazịta ụka ndị dị otú ahụ puru ịkpali ụmụaka ịgụkwu akwụkwọ ndị e ji amụ Bible ndị òtù ohu ahụ na-ekwesị ntụkwasị obi, nke nwekwara uche, na-ebiputa.—Matiu 24:45-47.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w19.02 22 ¶11

Otú Iwu Mozis Si Gosi na Jehova Nwere Ihunanya ma Na-ekpe Ikpe Ziri Ezi

¹¹ **Ihe ndị anyị na-amụta:** Ihe Jehova na-ahụ abughị naanị otú mmadụ dị n'elu ahụ. Ọ na-ahụ ihe dị anyị n'obi. (1 Sam. 16:7) E nweghị ihe anyị na-eche n'echiche, otú obi dị anyị ma ọ bụ ihe anyị na-eme ọ na-amaghị. Ọ na-ahụ ihe ọma ndị dị n'obi anyị,

chọkwara ka anyị na-eme ha. Ma, ọ chọrọ ka anyị chọputa mgbe ihe ọjọọ batara anyị n'obi ma wepụ ya tupu ya emee ka anyị mee ihe ọjọọ.—2 Ihe 16:9; Mat. 5:27-30.

JUN 21-27

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | DIUTE-RỌNỌMI 7-8

“Gị na Ha Agọkwala Ọgọ”

w12 7/1 29 ¶2

Gịnị Mere Chineke Ji Chọọ Ka Ndị Na-eфе Ya Na-alụ Naanị Ndị Ha na Ha Na-eфе Chineke?

Ihe mere Jehova ji nye ha iwu ahụ bụ na ọ maara na Setan chọrọ ime ka ndị Izrel kwusị ife Jehova ma fewe chi ụgha dị iche iche. Ọ bụ ya mere Chineke ji dọọ ndị Izrel aka ná ntị banyere ndị ahụ na-eфе chi ụgha, si: “[Ha] ga-eme ka nwa gị nwoke kwusị iso m, ha ga-efekwa chi ọzọ dị iche iche.” Ọtụtụ ihe ga-emebi ma nke a mee. Ọ bụrụ na mba Izrel efewe chi ụgha, Chineke ga-akpọ ha asi, ọ ga-akwusị ichebe ha, ha ga-aghokwara ndị iro ha anụ oriri. Ọ bụrụ na ha efewe chi ụgha, Mesaya ahụ e kwere ná nkwa agaghizi esi ná mba ahụ abia. O doro anya na Setan ma ihe mere o ji chọọ ka ndị Izrel lụwa ndị na-eфе chi ụgha.

w15 3/15 31

Ọ Ka Na-ekwe Omume Ili “Naanị n'Ime Onyenwe Anyị”?

Ma, Jehova nyere anyị iwu na Baibul ka anyị lụọ naanị n'ime Onyenwe anyị. Maka gịnị? Maka na ọ ma ihe ga-abara ndị ohu ya uru. Ọ bughị naanị na ọ chọrọ ichebe anyị ka anyị ghara ime ihe ga-akpatara anyị nsogbu, kama ọ chọkwara ka anyị na-enwe obi uto. N'oge Nehemaya, ọtụtụ ndị Juu gara lụọ ụmụ nwaanyị ndị na-anaghi eфе Jehova. N'ihia ya, Nehemaya chetaara

ha ihe ọjọọ Sọlọmọn mere. N’agbanye-ghị na Sọlọmọn bụ “onye Chineke ya hụrụ n’anya, . . . ndị inyom ọ lụtara ná mba ọzọ mere ka o mehie.” (Nehe. 13:23-26) Jehova ma na anyị ga-erite uru ma anyị rubere ya isi. Ọ bụ ya mere o ji gwa anyị ka anyị ghara ilu onye na-abughị Onyeàmà Jehova. (Ọma 19:7-10; Aịza. 48:17, 18) Ebe anyị bụ ezi Ndi Kraist, obi di anyi uto na Chineke huru anyi n’anya ma na-enye anyi ndumodu ga-abara anyi uru. Ọ buri na anyi erubere ya isi, ọ ga-egosi na anyi kwetara ọ bụ ya na-achi anyi nakwa na ọ bụ ya bụ Ọkaaka Eluigwe na Uwa.—llu 1:5.

w15 8/15 26 ¶12

Zere Mkpakorita Ọjọọ n’Oge Ikpeazu A

¹²Ndi Kraist chorọ ilu di ma ọ bụ nwunye kwesiri ikpachara ezigbo anya n’udi ndi ha na ha na-akpa. Baibul dorọ anyi aka ná ntị, si: “Unu na ndi na-ekweghi ekwe ekekotala onwe unu, nke bu nkekọ na-ekwekoghi ekwekọ. N’ihi na olee ihe jikoro ezi omume na mmebi iwu? Ma ọ bụ, olee okè ihè na ọchịchiri nwere?” (2 Kọr. 6:14) Baibul dukwara Ndi Kraist chorọ ilu di ma ọ bụ nwunye ọdu ka ha luo “naanị n’ime Onyenwe anyi,” ya bụ, ka ha luo naanị onye raara onwe ya nye Chineke, e mee ya baptizim, ya ana-erubekwara iwu Jehova isi. (1 Kọr. 7:39) Ọ buri na i luo udi onye ahụ, ya bụ, onye huru Jehova n’anya, onye ahụ ga-enyere gi aka iji obi gi niile na-efe Chineke.

Ihe Anyi Mụtara n’Okwu Chineke

w04 2/1 13 ¶4

Jehova Na-enye Anyi Ihe Ndi Na-akpa Anyi Kwa Ubochi

⁴Ekpere anyi maka nri ubochi kwesikwara ichetara anyi mkpa anyi nwere maka nri ime mmuo kwa ubochi. Ọ bụ ezie na ezigbo agwu ji ya mgbe o busiri onu ruo

ogologo oge, Jizos guzogidere onwunwa Setan nke ime ka nkume ghoo achicha, naasi: “E dere, si, ‘Ọ bughị nanị n’achicha ka mmadu ga-esi di ndu, kama ọ bụ n’okwu ọ bula nke na-esi n’onu Jehova aputa.’” (Matiu 4:4) N’ebe a, Jizos hotara ihe Mozis onye amuma kwuru, bu onye gwara ndi Izrel, si: “[Jehova] wee weda gi n’ala, mee ka agwu guo gi, O wee mee ka i rie mana ahụ, nke i na-amaghi, nke nna gi ha na-amaghikwa; ka O wee mee ka i mara na ọ bughị nanị achicha ka mmadu ga-eji di ndu, kama ọ bụ ihe nile ọ bula nke na-esi n’onu Jehova puta ka mmadu ga-eji di ndu.” (Deuteronomi 8:3) Ọ bughị nanị na uzọ Jehova si nye ndi Izrel mana ahụ mere ka ha nwee nri nkiti kamakwa ọ kuziiri ha ihe n’uzọ ime mmuo. Otu ihe bụ na ha ‘ga-achikota ihe nke otu ubochi n’ubochi ya.’ Ọ buri na ha achikota karja ihe ga-ezuru ha n’ubochi, nke fodurunu na-amalite isi isi ma gbaa ikpuru. (Opupu 16:4, 20) Ma, nke a emeghi n’ubochi nke isii bu mgbe ha na-aghaghi ichikota okpukpu abuo nke ihe ha na-achikota n’ubochi iji gboo mkpa ha maka Ubochi Izu Ike. (Opupu 16:5, 23, 24) Ya mere, mana ahụ chetaara ha na ha aghaghi idi na-erube isi nakwa na ndu ha dabeere ọ bughị nanị n’achicha kama ‘n’ihe nile ọ bula nke na-esi n’onu Jehova puta.’

JUN 28–JULAI 4

AKỤ NDỊ SI N’OKWU CHINEKE | DIUTERONOMI 9-10

“Gịnị Ka Jehova Bụ Chineke Gị Na-achọ n’Aka Gị?”

w09 10/1 10 ¶3-4

Gịnị Ka Jehova Chorọ Anyi n’Aka?

Olee ihe ndi nwere ike ikpali anyi iji obi anyi dum na-erubere Chineke isi? Mozis

kwuru na otu n'ime ha bu "itu egwu Jehova bu Chineke gi." (Amaokwu 12) Nke a abughị itu egwu na-enweghị isi maka ihe ojoo nwere ike ime anyị, kama o bu ikwanyere nnọọ Chineke na ụzọ ya ụgwù. O buru na anyị na-atụ nnọọ egwu Chineke, anyị ga-achọ izere ime ihe ga-ewute ya.

Ma, olee isi ihe kwesiri ikpali anyị irubere Chineke isi? Mozis kwuru, si: "Hụ ya [Jehova] n'anya ma jiri obi gi dum na mkpuru obi gi dum na-ejere Jehova bu Chineke gi ozi." (Amaokwu 12) Ihụ Chineke n'anya abughị naanị ihe banyere ya. Otu akwukwo e ji eme nnyocha kwuru, si: "Okwu Hibru a sughariri ihe echiche na-aputakwa mgbe ụfodu agwa mmadu kpara n'ihu echiche o chere." Otu akwukwo a kwukwara na ihu Chineke n'anya putara "imeso ya ihe n'ihunanya." E kwuo ya n'uzo ozo, o buru na anyị hụrụ Chineke n'anya n'ezie, anyị ga na-eme omume ndi anyị maara ga-eme ya obi uto.—Ilu 27:11.

w09 10/1 10 ¶6

Gini Ka Jehova Choro Anyi n'Aka?

Iji obi anyi dum na-erubere ya isi ga-ewetara anyi ngozi. Mozis dere, si: "Debe iwu . . . ndi m na-enye gi taa, maka odimma gi." (Amaokwu 13) N'ezie, iwu niile Jehova nyere, ya bu, ihe niile o choro anyi n'aka, bu maka odimma anyi. Otú ahụ ka o kwesiri idi. Baibul kwuru, si: "Chineke bu ihunanya." (1 Jon 4:8) N'ihu ya, naanị iwu ndi o na-enye anyi bu iwu ndi ga-eme ka ihe diri anyi na mma ruo mgbe ebighi ebi. (Aizaya 48:17) Ime ihe niile Jehova choro n'aka anyi ga-eme ka anyi zere otutu nsogbu ugbo a, meekwa ka anyi nweta ngozi ebighi ebi n'odinihu mgbe Alaeze ya ga-achịwa.

cl 16 ¶2

I Puru 'Ibjaru Chineke Nso' n'Ezie?

² Ebreham nke oge ochie bu otu onye nke

ya na Jehova bu enyi otu ahụ. Jehova kwara nna ochie ahụ di ka "enyi m." (Aisaja 41:8, NW) Ee, Jehova weere Ebreham di ka enyi ya. O kwere ka Ebreham soro ya nwee mmekorita chiri anya otu ahụ n'ihu na o "tinyere okwukwe na Jehova." (Jems 2:23) Taakwa, Jehova na-achọ ohere iji "rapara" n'ahụ ndi ji ihunanya na-ejere ya ozi. (Deuteronomi 10:15, NW) Okwu ya na-agba ume, si: "Bjaruony Chineke nso, o ga-abiarukwa unu nso." (Jems 4:8) N'okwu ndi a, anyi na-ahụ ma ikpo oku ma nkwa.

Ihe Anyi Mutara n'Okwu Chineke

it-1 103

Umụ Enak

Ha bu agburu toro ezigbo ogologo ma gbaa dimkpa. Ha bi n'ebe ugwu Kenan nakwa n'ebe ụfodu di n'akuku osimiri, karichaa n'ebe ndida. O nwere mgbe umu nwoke ato a ma ama bu umu Enak aha ha bu Ahai-man, Shishai na Talmai bi na Hibrón. (Onu Ogụ. 13:22) O bu n'ebe a ka ndi nledo iri na abuo ahụ bu ndi Hibru bu ụzọ hụ umu Enak. Mmadu iri n'ime ndi nledo ahụ koro akuko na-emenye ụjọ banyere umu Enak ahụ. Ha siriri na ha bu umu ndi Nefilim nakwa na hanna bu ndi Hibru di ka "ukpara" n'anya ha. (Onu Ogụ. 13:28-33; Diut. 1:28) Otú ha si too ogologo ma gbaa dimkpa mediri ka e jiri ha tonyere ndi Imim na ndi Refeyim gbara ajo dimkpa. O ga-abu otu ha si di ike mere a na-eji atụ ilu, si: "Onye puru iguzosi ike n'ihu umu Enak?"—Diut. 2:10, 11, 20, 21; 9:1-3.

